

slabi, de om laș. De aceea, umerii se pleacă ușor: prea mult ar însemna lipsă de demnitate, și nici așa nu e bine (!). Vorbește simplu, convingător, ca un adevărat tovarăș. Dar nu poate exprima nici un gând propriu. Numai îndoieli. Numai presupuneri. Și ca să-i sublinieze mai mult lașitatea, actorul — în finalul acestei scene — iese din scenă cu spatele.

Scene ca aceasta mai există de-a lungul spectacolului. Dar ele au fost înecate —

cum arătam — de altele care au ciuntit semnificația textului. Am mai aminti printre acestea și finalul, în care tinărul actor Emil Sassu, într-o scenă mută cu fratele său cel mic (un prunc în scutece), ajunge la o mimică grotescă, de revistă de prost gust. Finalul demonstrează încă o dată că regizorul n-a avut grijă să dea spectacolului în întregul lui greutatea deplină a mesajului piesei.

Liana Maxy

DOUĂ MODURI DE A JUCA TEATRU

Teatrul „C. Nottara”: Nota zero la purtare de O. Sava și V. Stoescu

Data: 30 septembrie 1959. Regia: Ion Lucian. Decoruri și costume: Eugenia Basa-Crișmaru. Distribuția: Iurie Darie (Ștefan Vardia); Ion Mlinea (Mișu Felecan); Arcadie Donos (Ionaș Oproiu, „Tarzan”); Mihnea Moisescu (Nicu Dumitran); Aurel Cioranu (Miron Răducanu, „Barbarossa”); Constantin Dinescu (Daniel Popovici); Mihai Badiu (Ion Pascu, „Johnny”); Eugenia Bădulescu (Mariana Pleșoianu); Margareta Papazian (Dana Păunescu); Elena Pop-Dan, Ștefania Georgescu (Simona Munteanu); Beatrice Petrașcu (Paula Crăciunescu); Ion Popa-Ion (Ion Alexandrescu); Victor Guguianu (Vasile Burcea); Remulus Bărbulescu (Prof. Matei Butnar, „Columb”); Gheorghe Gîmă (Profesor Zurăscu „Vucea”); I. Enache (Anton Pleșoianu); I. Focșăneanu (Moș Grigută).

Există în viața unui teatru unele spectacole care, pregătite în pripă și fără pasiune, se nasc lipsite de vlagă, palide, pierind fără a lăsa urme, fără glorie, neștiute de cei mai mulți. Altele, deși au fost realizate cu vădită dăruire artistică (de pildă, spectacolul cu *Nota zero la purtare*, de care ne vom ocupa în rîndurile ce urmează), de la o vreme — lipsite de unda de aer și de picătura de rouă a elanului care să le mențină prospețimea — se veștejesc și, dacă nu se iau măsuri de înzdrăvenire, pier — și, poate, pe nedrept — fără glorie.

„Textul are vervă, spectacolul are ritm, pe scenă este păstrată o voioșie molipsitoare, dar fără stridente (...), atmosfera și caracterul au nuanțe fine”. Asemenea aprecieri (făcute în ziua următoare premierei care a avut loc în martie 1956) desigur că sînt măgulitoare pentru realizatorii lui. Notațiile făcute celor mai mulți dintre interpreți (un mănunchi de actori, în cea mai mare parte tineri și înzestrați) sînt de asemenea favorabile.

Ne-am fi bucurat dacă am fi regăsit astăzi, la trei ani de la premieră, aceeași zestre de virtuți cu care „parcele” au hărăzit spectacolul la premieră. Asistînd recent la un spectacol cu această piesă, am fost însă, într-o bună măsură, decepționați de felul în care a fost prezentat.

Ca și la început, textul are vervă (dar, în spectacol, numai în primul act). Spectacolul are ritm (dar tot numai în primul

act). Atmosfera și caracterele au nuanțe fine (iarăși numai în primul act). Mi s-a părut că asist, de fapt, la un experiment. Actorii, în cea mai mare parte, au vrut parcă să demonstreze (și reușita a fost deplină) că pot să se achite conștiinței, corect, de îndatoririle lor (și pentru aceasta și-au ales actul I) și că pot să nu facă acest lucru (și nu l-au făcut, în actele următoare). Textul pare, în aceste acte următoare, în multe locuri expedit, spus „pe dinafară”, fără prea multă participare. Din loc în loc, cite un actor mai inventiv „îmbogățește” textul cu cite o replică ad-hoc. Unele gesturi și tonuri neconforme cu indicațiile regiei creează derută în rîndurile partenerilor de joc, alteori, amuzament. Rezultatul: nuanțele se pierd, sensurile scapă, caracterele se destramă. Și lucrul acesta apare cu atît mai evident, cu cît spectacolul se apropie de final. Personajele apar ca printr-o sticlă din ce în ce mai aburită, sfîrșind prin a deveni aproape inexprsive. Într-o asemenea atmosferă, desigur este greu pe scenă să nu fii expus contagiunii.

Din fericire — și spre lauda lor — citiva actori au izbutit să nu-și altereze jocul și să se mențină în afara acestei atmosfere, jucînd nu numai cu seriozitatea pe care le-o impuneau rolurile ca atare, ci și cu seriozitatea pe care o solicită, în genere, orice rol, chiar dacă ar fi vorba de un rol de farsă. Ștefan Vardia, de pildă, rămîne, ca și la premieră, personajul cel mai bine

realizat din spectacol. Iurie Darie se remarcă și de astă dată prin discreția cu care dă viață acestui personaj. Simplu, cald, visător, eroul său degajă multă siguranță și farmec. Eugenia Bădulescu (Mariana Pleșoianu) și Constantin Dinescu (Daniel Popovici) se detașează de asemenea de restul interpreților, prin ponderea și profunzimea cu care își trăiesc partiturile de rol respective. Am remarcat, de asemenea, eforturile lui Romulus Bărbulescu și Gh. Gîmă, îndreptate spre realizarea unor compoziții unitare și complexe în Columb și, respectiv, Vucea. Una din observațiile făcute la premieră vechiului interpret al lui Columb rămîne însă valabilă și pentru cel actual. Romulus Bărbulescu aduce și el, ca și predecesorul său în rol (N. Tomazoglu), prea multă tristețe,

într-o compoziție lucrată, de altfel, cu destulă mișală. Ambele compoziții (cea a lui R. Bărbulescu și Gh. Gîmă) ar fi convins dacă respectivii interpreți ar fi fost imuni la voioșia extrascenică a unora dintre parteneri.

S-ar putea ca neajunsurile semnalate să fi fost cu totul întâmplătoare și să nu fi fost repetate și în alte spectacole cu aceeași piesă. S-ar putea ca ele să fie regăsite ori de cîte ori se joacă acest spectacol. În ambele cazuri, dacă Teatrul „Nottara” intenționează să mai mențină pe afiș spectacolul *Nota zero la purtare*, se impune revizuirea lui și luarea măsurilor corespunzătoare pentru ca să-și recapete vechile virtuți.

Ilie Rusu

teatre în deplasare

LA GIURGIU: ÎNTÎLNIRE CU TEATRUL ANTIC

Nu știu cîți conducători de trupe de teatru de la noi ar fi îndrăznit, în trecut, să prezinte într-un oraș de provincie pe Eschil sau pe Sofocle. Mă îndoiesc să fi fost vreunul într-atîta de temerar încît să-și asume riscurile unei asemenea „aventuri”. Mai ales atunci cînd era vorba de un oraș fără teatru propriu, fără tradiții teatrale.

Există în trecut o subestimare a publicului provincial, în ce privește capacitatea sa de a înțelege, puțința sa de a se emoționa. Acest fel de a privi și a judeca își avea temeiurile lui, deoarece cei mai mulți dintre spectatori care alcătuiau acest public se ocupau fie cu „comerțul en detail” și cu ridicata, fie că aveau o „crișmuliță” lingă oborul de vite sau „țineau” un magazin „cu de toate” lingă piață. Desigur că publicul acesta de mic-burhezi — „procopsiți” sau în curs de „procopsire” — ar fi putut cu greu asimila un text de valoare a operelor antice, acestea fiind mai presus de înțelegerea și simțirea lor.

Astăzi, cînd publicul — atît cel din orașele reședințe de teatru cît și cel din orașele neînzestrate încă cu o trupă permanentă de teatru — are o cu totul altă configurație socială, vechea atitudine față de „publicul provincial” a dispărut.

Felul în care publicul din Giurgiu a primit spectacolul cu piesa *Antigona*, pe care l-a prezentat cu puțin timp în urmă Teatrul Tineretului, ni se pare plin de semnificații. Cei care au populat sala, au urmărit desfășurarea spectacolului nu numai cu curiozitate și interes, ci chiar, mai mult decît atît, cu o anume gravitate și un anume respect, pe care nu le-ai fi putut bănuși prea ușor la un public puțin familiarizat cu capodoperele teatrului antic.

Acordurile grave ale primelor scene, care dau într-o oarecare măsură tonul întregului spectacol — rezumînd parcă atmosfera în care se va desfășura conflictul —, au făcut să se nască de la bun început acea stare emoțională prielnică pentru a recepta întreaga gamă de sentimente și idei a textului. Tăcut, aproape imobil, publicul a ascultat concentrat și grav versurile pline de măreție tragică ale lui Sofocle.

Spectacolul Teatrului Tineretului, la mai bine de un an de la premieră, ni s-a părut departe de a-și fi pierdut prospețimea. Se menține pe linia de corectitudine pe care a apucat să meargă de la început. Fără să strălucească, nu este umbrit însă de nepăsare și lipsă de elan din partea actorilor. Doar corul ni s-a părut puțin cam obosit. Textul pe care trebuie să-l rostească coreuții este emis uneori fără limpezimea și fără forța de insinuare cu care ar trebui să fie rostit.